

Framtidens skogsnäring – ett projekt av FAM

Skydd av skog i Sverige och Tyskland

Sverige har en betydligt striktare definition för att klassificera natur som skyddad jämfört med övriga Europa. Därför framstår Sverige i den internationella statistiken som ett av de länder som skyddar minst andel natur och skog, medan Tyskland framstår som ett av de länder som skyddar mest. Detta beror på att länderna tolkar de riktlinjer som finns på olika sätt.

För att skydda biologisk mångfald har internationella mål och direktiv för hur mycket land som ska skyddas satts upp. Till exempel stipulerar FN:s Aichimål 11 hur mycket yta som ska skyddas. På EU-nivå finns Art- och habitatdirektivet samt EU:s nya Strategi för Biologisk Mångfald 2030, med relaterade direktiv som ska implementeras i nationell lagstiftning. I denna är målsättningen att 30 procent av Europas land- och havsyta ska skyddas år 2030.¹ För att följa upp den nationella implementeringen förs internationell statistik som länderna själva samlar in och rapporterar.

I nuläget rapporterar Sverige 14,46² procent av land- och sötvattensarealen som skyddad medan Tysklands motsvarande rapporterade siffra är 37,8³ procent. Medan Tyskland framstår som bäst i klassen hamnar Sverige bland de EU-länder som skyddar minst landareal. Denna rapport visar att denna jämförelse är vilseledande. De två siffrorna bygger på olika tolkningar av vilken typ av skydd som ska rapporteras, och är därför inte jämförbara.

I den internationella statistiken framgår att Sverige har en lägre andel skyddad areal jämfört med Tyskland. Det framgår också att Sverige rapporterar en mycket högre andel som strikt skyddad, det vill säga undantagen från produktion och mänsklig påverkan. Detta beror på att Sverige i stort sett enbart rapporterar i de kategorier som har strikt skydd, medan Tyskland rapporterar stor markareal där aktivt jord- och skogsbruk är tillåtet. Motsvarande skyddsformer finns även i Sverige, men dessa rapporteras inte och syns därför inte i statistiken. Strikt skyddad mark, liknande svenska naturreservat, utgör bara några få procent av Tysklands areal.

Denna rapport fokuserar specifikt på skydd av skog. Enligt SCB är 26 procent av Sveriges skog undantagen från bruk.⁴ Siffran som syns i den internationella statistiken är dock betydligt lägre. Vi kommer fram till att Sverige genom att tolka riktlinjerna på samma sätt som Tyskland skulle kunna rapportera att uppemot 46 procent av skogsmarken är skyddad.

Olika länder definierar skyddad natur på olika sätt och Sverige utmärker sig med en mycket strikt tolkning för vad som anses vara skyddat.

Oavsett vad ambitionen och procentmålet är för skydd av skog, bör rapporteringen utformas på ett sätt som möjliggör jämförelse mellan olika länder.

Majoriteten av naturen som redovisas som skyddad av Tyskland tillåter jord- och skogsbruk, medan Sverige nästan uteslutande redovisar skyddsformer där jord- och skogsbruk inte är tillåtet eller strikt begränsat.

En rimligare utgångspunkt i debatten kring det svenska skogsbruket vore att utgå från den officiella statistiken som visar att 26 procent av den svenska skogen inte brukas.

1 EU Biodiversity Strategy for 2030 – Bringing nature back into our lives: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/eu-biodiversity-strategy-2030_sv#documents

2 World Database of Protected Areas, 2021, Country profile Sweden: <https://www.protectedplanet.net/country/SWE>

3 World Database of Protected Areas, 2021, Country profile Germany: <https://www.protectedplanet.net/country/DEU>

4 SCB, 2019, Sveriges officiella statistiska meddelanden MI 41 SM 2002: https://www.scb.se/contentassets/4f209dd15cdc4c6482db6f1ac986dff/mi0605_2019a01_sm_mi41sm2002.pdf

Bakgrund

Skydd av biologisk mångfald är ett centralt miljömål som av Riksdagen har formulerats på följande vis: ”Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation.”⁵ I skyddade områden är syftet ofta att säkerställa att livsmiljön för djur, växter, svampar med mera inte försämras eller försvinner. Detta kan göras på flera olika sätt, exempelvis genom formella skydd, till exempel nationalparker och naturreservat, eller genom frivilliga avsättningar från markägare.⁶

Ökade bevarandeambitioner i internationella direktiv

I takt med att biologisk mångfald har fått en högre prioritering har bevarandeambitioner ökat. På EU-nivå finns en rad initiativ som ställer ökade krav på att medlemsländerna skyddar mark med syfte att bevara biologisk mångfald. EU:s Strategi för Biologisk Mångfald sätter upp ett mål om att 30 procent av Europas land- och havsytta ska skyddas år 2030.⁷ På FN-nivå stipulerade Aichimål 11 (Nagoyamålet) initialt att 17 procent av land- och sötvattensareal ska skyddas till 2020. I det föreslagna FN-ramverket för perioden efter 2020, det så kallade ”Post-2020 Global Biodiversity Framework” föreslås att 30 procent av planetens yta ska skyddas.⁸ Det nya ramverket är på agendan för konferensen för parterna (COP15) till konventionen om biologisk mångfald som hålls i Kunming, Kina, i oktober 2021. Givet att Sveriges yta till 70 procent består av skog har dessa målsättningar stor påverkan på skogsbruket.

Den nationella implementeringen följs upp i rapportering

För att följa upp den nationella implementeringen förs internationell statistik som länderna själva samlar in och rapporterar. EU:s medlemsländer rapporterar till den Europeiska Miljöbyrån, som sammanställer uppgifterna kring bevarandearbetet i databasen Common Database for Designated Areas (CDDA).⁹ Dessa uppgifter används sedan av andra organisationer, bland annat Internationella Naturvårdsunionen (IUCN). Datan används även som underlag till databasen World Database of

Protected Areas¹⁰ (WDPA) som OECD:s miljömålsrapporter och Aichimål 11 om skydd av natur refererar till.

Trots att det finns riktlinjer för rapportering till dessa databaser tolkas dessa på väldigt olika sätt. Många länder rapporterar dessutom enligt olika nationella koder, vilket gör jämförelser mellan länder nästintill omöjliga. Med specifikt fokus på skydd av skog sammanställs rapporten State of Europe's Forests (SoEF), vilken används som underlag för Forest Europe (Ministerkonferensen för skydd av Europas skogar, MCPFE).¹¹

Sveriges redovisning skiljer sig från andra EU-länders

Det finns delade meningar om huruvida Sverige idag uppnår sina internationella åtaganden gällande skydd av natur. Flera studier visar dock att detta till stor del beror på hur skydd av land definieras i rapporteringen.¹² Sverige utmärker sig med en mycket strikt tolkning för vad som anses vara skyddat. Majoriteten av naturen som redovisas som skyddad av Tyskland tillåter exempelvis jord- och skogsbruk, medan Sverige i princip bara redovisar skyddsformer där jord- och skogsbruk inte är tillåtet, eller väldigt begränsat.

I Sverige har frågan om skydd av skog aktualiserats i samband med det betänkande (SOU 2020:73 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen) som överlämnades till regeringen i november 2020. Utredningen var en punkt i Januariöverenskommelsen mellan regeringspartierna och C och L.

I Sverige arbetar just nu Naturvårdsverket på regeringens uppdrag med en jämförande studie om sättet att redovisa skyddad natur. Uppdraget ska genomföras tillsammans med Skogsstyrelsen, Sveriges lantbruksuniversitet och Statistiska centralbyrån i samråd med övriga berörda myndigheter. Studien syftar till att jämföra sättet att redovisa skyddad natur och om möjligt föreslå hur Sverige kan redovisa skyddsformer enligt internationella naturvårdsunionens kriterier. Studien ska även analysera de effekter som rapporteringen får för arbetet med biologisk mångfald och förutsättningarna för att nå internationella åtaganden. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 18 juni 2021.¹³

5 Sveriges miljömål, 2021, <https://sverigemiljomal.se/miljomalen/ett-rikt-vaxt--och-djurliv/>

6 Naturvårdsverket, 2021, <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Naturvard/Skydd-av-natur/ Formellt-skydd-av-skog/>

7 EU Biodiversity Strategy for 2030 – Bringing nature back into our lives: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/eu-biodiversity-strategy-2030_sv#documents

8 Convention on Biological Diversity, UPDATE OF THE ZERO DRAFT OF THE POST-2020 GLOBAL BIODIVERSITY FRAMEWORK <https://www.cbd.int/doc/c/3064/749a/0f65ac7f9def86707f4eaeafa/post2020-prep-02-01-en.pdf>

9 Common Database for Designated Areas (CDDA), Publicerad 29 Maj 2020 <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/nationally-designated-areas-national-cdda-15/cdda>

10 World Database of Protected Areas: <https://www.protectedplanet.net/en>

11 Forest Europe, 2020, State of Europe's Forests

12 Strömvall Nyberg, 2021, Vad betyder det att skydda natur? – En europeisk jämförelse av skyddade områden. SLU, Institutionen för skogens ekologi och skötsel

13 Naturvårdsverket, 2021, Regeringsuppdrag, Jämförande studie om sättet att redovisa skyddad natur, <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Regeringsuppdrag/Uppdrag-att-jamfora-redovisa-och-foresla-forandringar-i-den-internationella-rapporteringen-av-skyddad-natur/>

Vad är skyddad skog – och varför skyddar vi skog?

Olika typer av formellt skydd i Sverige

Sverige täcks till 70 procent av skog.¹⁴ En del av den skyddas genom formella skydd under miljö- och jordabalken till exempel genom bildande av biotopskyddsområden, nationalparker och naturreservat. Biotopskyddsområden hanteras av Skogsstyrelsen med syfte att bevara områden med höga naturvärden inklusive nyckelbiotoper. Nationalparkerna ägs av staten och sköts oftast för att behålla sitt naturliga tillstånd. Naturreservat inrättas av länsstyrelser eller kommuner och syftet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, skydda miljöer för friluftsliv, samt att skydda naturmiljöer och skyddsvärda arter. Utöver dessa skyddsformer finns även de formella skyddsformerna Natura 2000-områden, naturvårdsavtal och statliga överenskommelser mellan Naturvårdsverket och Fortifikationsverket.¹⁵

Nationella skyddsformer utanför det formella skyddet

Utöver den skog som klassas som formellt skyddad finns det ytterligare nationella skydd, bland annat frivilliga avsättningar, impediment, hänsynsytor och skyddsområden vid vatten.

I Sverige skyddas exempelvis cirka 5 procent av den produktiva skogsytan av frivilliga avsättningar.¹⁶ Detta är skog som markägaren frivilligt och utan ekonomisk ersättning undantar från vanlig skogsproduktion. Att avsätta skog från brukande är ett krav för att certifieras enligt miljöcertifieringarna FSC och PEFC, vilket omfattar cirka 63 procent av skogen.¹⁷ De frivilliga avsättningarna rapporteras inte som formellt skyddade.

Ytterligare ett exempel på nationellt skydd som inte syns i den internationella statistiken är strandskyddsområden, som syftar till att trygga allmänhetens tillgång till strandområden och att bevara viktiga livsmiljöer för djur och växter. Det skyddade området är normalt 100 meter från strandkanten, både på land och i vattenområdet, men i flera län är området utökat till 300 meter. Där är det bland annat förb-

judet att uppföra nya byggnader eller utföra andra åtgärder som kan skada växt- och djurliv.¹⁸

Olika typer av skydd i Tyskland

Tyskland är enligt statistiken det land i Europa som skyddar högst andel av sin skog. Därför har vi valt att titta närmare på vad som ligger bakom de höga siffrorna.

Tysklands landyta utgörs till 30 procent av skog.¹⁹ Den federala naturskyddslagen, Bundesnaturschutzgesetz, reglerar skydd av den tyska skogen, vars skyddade områden definieras utefter sin storlek, dess restriktioner och målet med bevarandet.²⁰ De olika skyddsformerna finns definierade i den tyska federala naturvårdslagen där de huvudsakliga skyddsformerna inkluderar naturreservat, nationalparker, biosfärskyddsområden, landskapsskyddsområden, naturparker och Natura 2000-områden.²¹

En stor skillnad mellan den svenska och den tyska definitionen av formellt skydd är landskapsskyddet, som utgör en stor del av Tysklands skyddade areal. I områden med landskapsskydd får jord- och skogsbruk fortgå så länge områdets karaktär eller syftet med skyddet inte hindras.²² Detta är ett skydd som är snarlikt det svenska strandskyddet, där skogsbruk också i allmänhet är tillåtet.

Rapportering av skyddad areal till IUCN

EU:s medlemsländer rapporterar själva in statistik över sitt bevarandearbete till den Europeiska Miljöbyrån som sammanställer uppgifterna i databasen Common Database for Designated Areas (CDDA). Skydd rapporteras i sju olika kategorier. Klass 1 innebär det striktaste skyddet såsom biotopskydd där ingen eller viss naturvårdande skötsel är tillåten. Graden av restriktioner minskar gradvis ned till den minst strikta kategorin, kategori 6, där områden som skyddas för rekreation inkluderas.

Skyddad skog enligt MCPFE

Forest Europe (Ministerkonferensen för skydd av Europas skogar, MCPFE) sammanställer rapporten State of Europe's Forests (SoEF).²³ I denna redovisas landsvisa rapporter där den skyddade skogsarealen delas upp i kategorier med olika nivåer av skydd. Ju lägre siffra på skyddets kategori, desto större är restriktionerna.

14 Forest Europe., 2020. State of Europe's Forests.

15 Skogsstyrelsen, 2019, Statistik om formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor samt improduktiv skogsmark <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/publikationer/2019/rapport-2019-18-statistik-om-formellt-skyddad-skogsmark-frivilliga-avsattningar-hansynsytor-improduktiv-skogsmark.pdf>

16 Skogsstyrelsen, 2019, Statistik om formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor samt improduktiv skogsmark <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/publikationer/2019/rapport-2019-18-statistik-om-formellt-skyddad-skogsmark-frivilliga-avsattningar-hansynsytor-improduktiv-skogsmark.pdf>

17 Forest Europe, 2020. State of Europe's Forests

18 Boverket, 2020: <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planeringsfragor/strandskydd/>

19 Forest Europe, 2020. State of Europe's Forests.

20 BFN, Federal Agency for Nature Conservation, 2021: <https://www.bfn.de/en/activities/protected-areas.html>

21 BFN, Federal Agency for Nature Conservation, 2021: <https://www.bfn.de/en/activities/protected-areas.html>

22 BFN, Federal Agency for Nature Conservation, 2021: <https://www.bfn.de/en/activities/protected-areas/landscape-protection-areas.html>

23 Forest Europe, 2020. State of Europe's Forests.

MCPFE klassificering av skyddad skogsmark

1.1	"No intervention"	Huvudsyftet är biologisk mångfald. Ingen aktiv mänsklig påverkan. Restriktioner för besökare.
1.2	"Minimum intervention"	Huvudsyftet är biologisk mångfald. Viss naturvårdande skötsel, jakt, rekreation med mera är tillåten.
1.3	"Conservation through active management"	Aktiv naturvårdande skötsel med syfte att gynna biologisk mångfald.
2	"Protection of landscapes and specific natural landscapes"	Landskapsskydd med syfte att bevara natur-, kultur-, rekreations-, historiska och kulturella värden. Vissa begränsningar för skogsbruket.
3	"Protective functions"	Syftet är att skydda mark, vatten, ekologiska processer och infrastruktur samt naturresurserna mot katastrofer.

Skillnaderna mellan vad Sverige och Tyskland rapporterar som skyddad natur är stora

Enligt WDPA rapporterar Sverige 14,46²⁴ procent av land- och sötvattensarealen som skyddad. Tyskland rapporterar att 37,8²⁵ procent av landets land- och sötvattensareal skyddas. I jämförelse med övriga EU-länder framstår Sverige som ett av de länder som skyddar minst, medan Tyskland framstår som ett av de länder som skyddar mest.

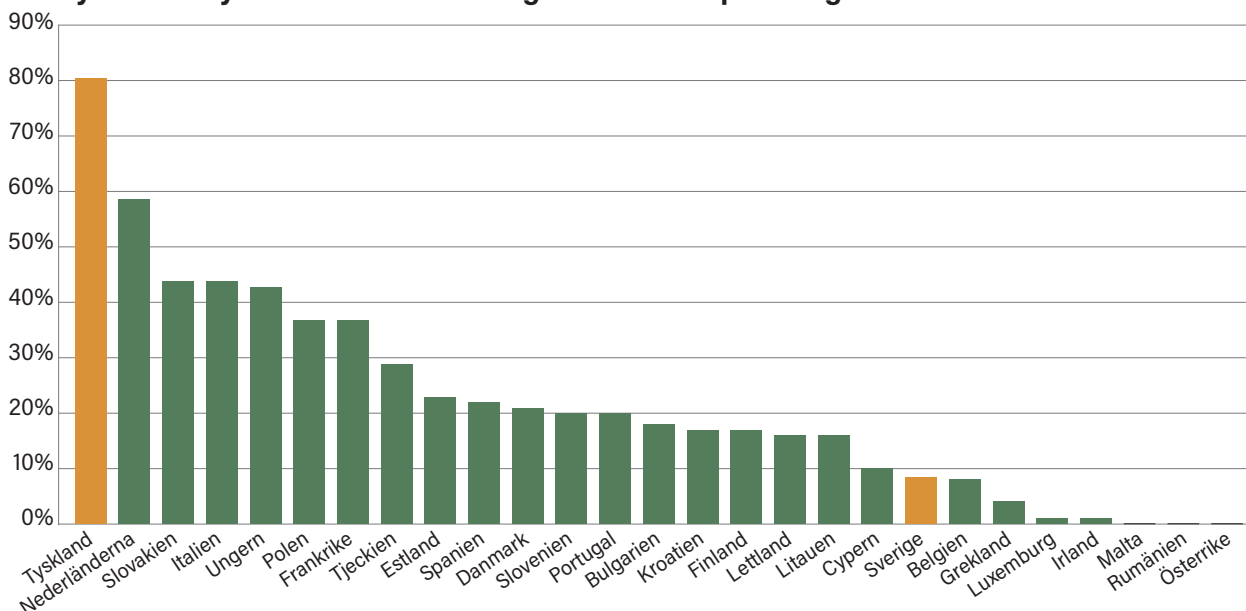
Detsamma gäller när endast skog tas i beaktande. Enligt SoEF skyddar Sverige 8,8 procent av sin skog i kategori 1.1-2, medan Tyskland uppger skydda 81

procent av sin skog enligt samma definition. Detta illustreras i figur 1 nedan.

Om hänsyn endast tas till de områden som är under strikt skydd är bilden annorlunda. Då framstår istället Sverige som ett av de länder som skyddar mest skog, se figur 2 nedan.

Detta beror på att 87 procent av den skog som Sverige rapporterar som skyddad klassas i kategori 1.1 och 1.2, det vill säga kategorierna med striktast skydd. I dessa kategorier rapporterar Tyskland endast 2,4 procent av sin skyddade skogsareal, medan 98 procent av Tysklands skog är skyddad i kategorier som tillåter och i vissa fall kräver mänsklig interaktion. Detta illustreras i figur 3 nedan.

Tyskland skyddar störst andel skog i Forest Europe Kategori 1.1-2

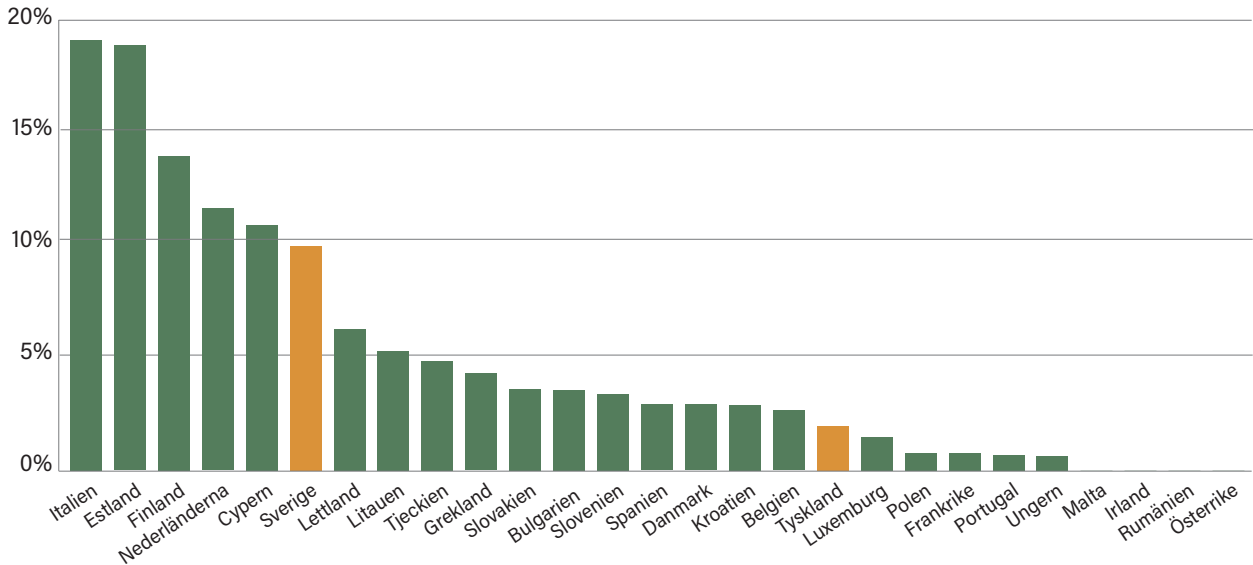
Figur 1. Procent skyddad skog i Forest Europe Kategori 1.1-2²⁶. Skillnaderna mellan Sveriges och Tysklands rapportering är stora. I jämförelse med övriga EU-länder framstår Sverige som ett av de länder som skyddar minst andel skog, medan Tyskland framstår som det land som skyddar i särklass mest skog.

²⁴ Forest Europe, 2020. State of Europe's Forests.* Data från 2015 ** Data saknas

²⁵ World Database of Protected Areas, Country profile Sweden: <https://www.protectedplanet.net/country/SWE>

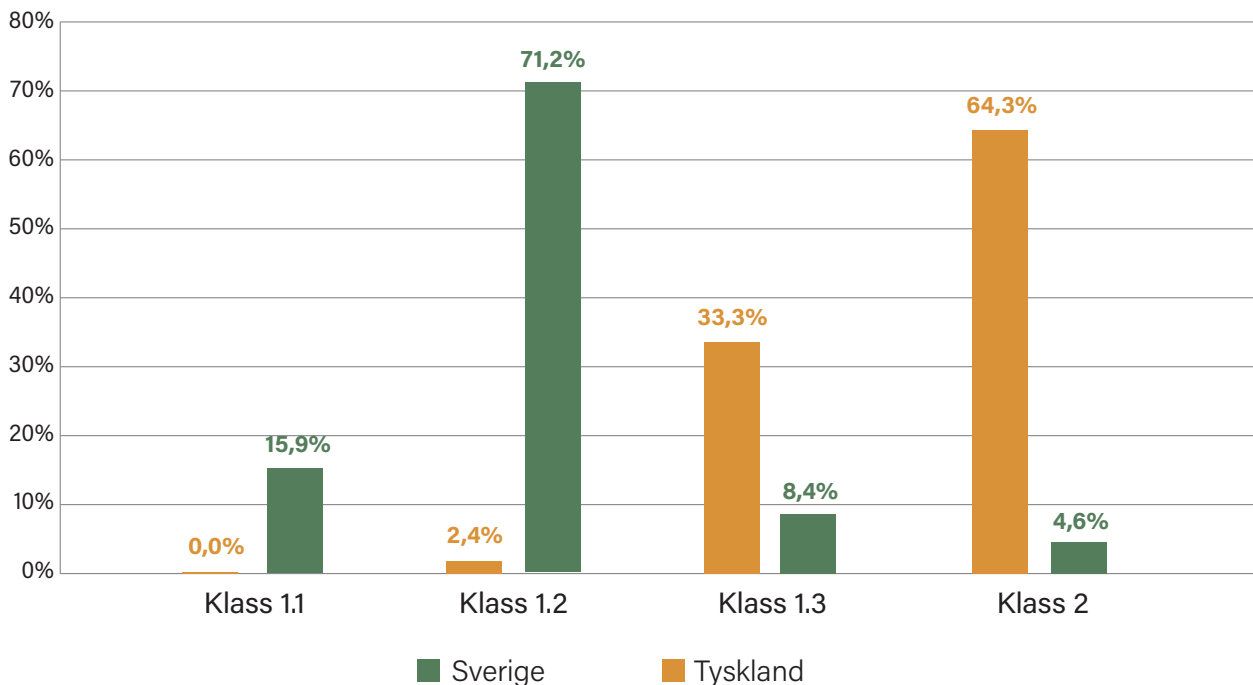
²⁶ World Database of Protected Areas, Country profile Germany: <https://www.protectedplanet.net/country/DEU>

Sverige är ett av de länder som har störst andel skog under strikt skydd

Figur 2. Procent skyddad skog i Forest Europe Kategori 1.1-1.2²⁷. När endast de kategorier med striktast skydd räknas så är Sverige ett av de länder som skyddar mest skog.

Majoriteten av den skog som Tyskland rapporterar som skyddad finns i kategorier som tillåter mänsklig påverkan, Sverige skyddar majoriteten av skogen i de striktaste kategorierna

Figur 3. Fördelning av skyddad skog per kategorier i Forest Europe Kategori 1.1-2²⁸. Sverige rapporterar primärt skog med striktare skydd, medan Tyskland mest rapporterar in skog med mindre skydd.

27 Forest Europe, 2020. State of Europe's Forests.* Data från 2015 ** Data saknas

28 Forest Europe, 2020. State of Europe's Forests

Flera typer av nationellt skydd rapporteras inte av Sverige

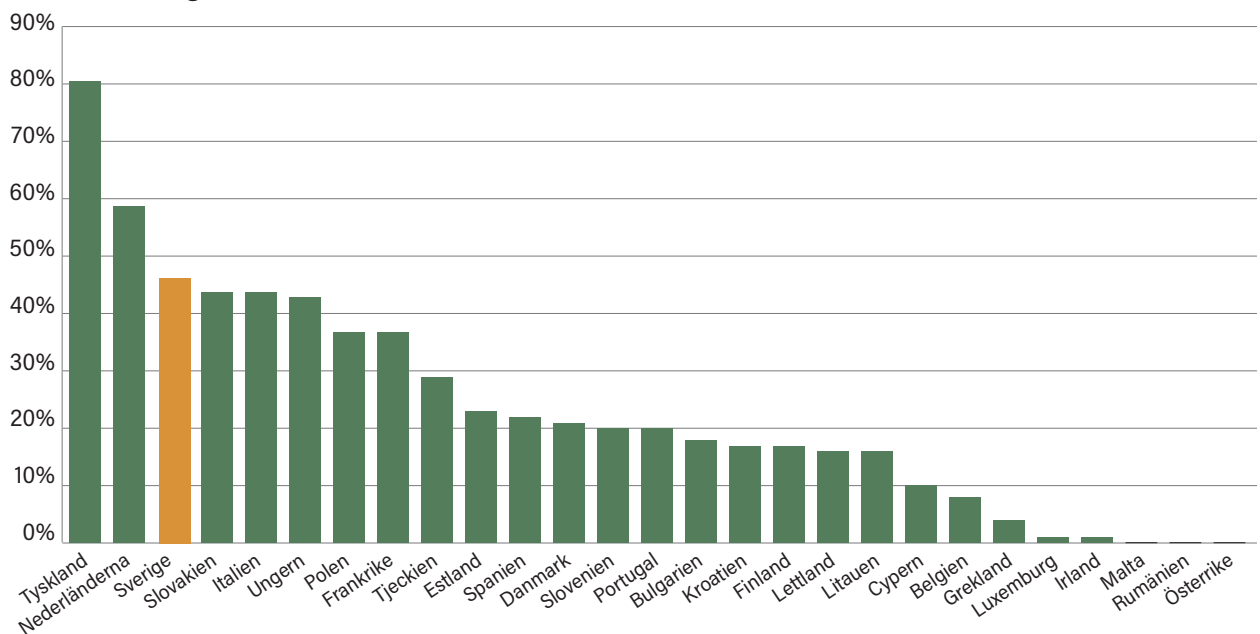
Utöver de formella skydd som rapporteras från Sverige finns nationella skyddsformer som inte rapporteras, bland annat naturvårdsavtal, frivilliga avsättningar, impediment, nyckelbiotoper och områden ägda av Fortifikationsverket. Beroende på vilka områden som räknas in är det rimligt att argumentera för att Sverige skyddar åtminstone 26 procent av sin skog. Detta motsvarar också det av SCB och Skogsstyrelsen rapporterade procenttalet för skog som inte brukas. Motiveringen till att så stora arealer inte rapporteras som skyddade är antingen att deras långsiktiga bevarande inte kan säkerställas, att naturvärdet är för lågt, eller att skyddet är för svagt.²⁹

Utifrån det svenska synsättet anses strandskyddet utgöra ett alltför svagt skydd för skogen. Men eftersom syftet med denna rapport är att undersöka hur mycket skog som skulle kunna rapporteras som skyddad om

Sverige använde samma metodik som Tyskland gör vi även ett räkneexempel där vi räknar in strandskyddet. Enligt Tysklands sätt att rapportera skulle strandskyddet räknas som skyddad skog eftersom det är ett slags landskapsskydd. Då skulle de svenska siffrorna genast se annorlunda ut. Figur 4 inkluderar uppskattad areal skog som skyddas av strandskydd, men där brukande tillåts.

Tabell 1 nedan sammanfattar den areal som presenteras som undantagen från brukande enligt Skogsstyrelsens statistik, samt uppskattad skogsareal i strandskyddsområden. Dessa siffror representerar areal som skulle kunna inkluderas i Sveriges rapportering av skyddad skog om Sverige likt Tyskland rapporterade skog med landskapsskydd. Hur stor andel av marken under strandskydd som kan räknas in varierar i olika bedömningar. Denna beräkning visar att uppemot 46 procent av den svenska skogen skulle kunna räknas som skyddad med en sådan metodik.

Om Sverige rapporterade likt Tyskland hamnar Sverige bland de länder som skyddar mest skog

Figur 4. Andel skyddad skog enligt Forest Europe kategori 1.1-2, om Sverige inkluderade strandskydd, skogliga impediment, hänsynsytor och frivilliga avsättningar.³⁰

29 Naturvårdsverket, 2012, Redovisning av ett regeringsuppdrag till Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen, M2012/71/Nm. (NV-00477-12).

30 Data från Skogsstyrelsen, 2019, Statistik om formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor samt improduktiv skogsmark <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/publikationer/2019/rapport-2019-18-statistik-om-formellt-skyddad-skogsmark-frivilliga-avsattningar-hansynsytor-improduktiv-skogsmark.pdf>, och Forest Europe, 2020. State of Europe's Forests. Uppskattad areal skog under strandskydd baserat på areal 100 meter från strandkant multiplicerat med genomsnittlig skogsandel på 68,7 procent, ej justerad för eventuella överlapp med andra skyddsformer.

Skyddstyp	Areal	Procent av skogsareal
Formellt skydd	2 335 400 ha ³¹	8%
Skogliga impediment	3 240 000 ha ³¹	12%
Hänsynsytor	425 900 ha ³¹	2%
Frivilliga avsättningar	1 210 100 ha ³¹	4%
Total	7 211 400 ha	26%
Strandskydd	5 818 200 ha ³²	20%

Tabell 1: Areal skogliga impediment, hänsynsytor, frivilliga avsättningar och skog i strandskyddsområden

Slutsats

Denna jämförelse har visat att Sverige och Tyskland definierar skyddad natur på olika sätt. Sverige utmärker sig med en väldigt strikt tolkning för vad som anses vara skyddat. Majoriteten av naturen som redovisas som skyddad av Tyskland tillåter jord- och skogsbruk, medan Sverige främst redovisar skyddsformer där jord- och skogsbruk är förbjudet, eller strikt begränsat. Skydd av biologisk mångfald är en viktig miljöfråga, men oavsett ambitionsnivå och vilket procentmål som väljs för skydd av skog och land måste rapporteringen utformas på ett sätt som möjliggör jämförelse mellan olika länder. En rimligare utgångspunkt i debatten kring det svenska skogsbruket vore att utgå från den officiella statistiken som visar att 26 procent av den svenska skogen inte brukas. Utifrån det kan man sedan diskutera konkreta mål med politiken som till syvende och sist ändå borde handla om det faktiska tillståndet ute i skog och mark.

31 Skogsstyrelsen, 2019, Statistik om formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor samt improduktiv skogsmark <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/publikationer/2019/rapport-2019-18-statistik-om-formellt-skyddad-skogsmark-frivilliga-avsattningar-hansynsytor-improduktiv-skogsmark.pdf>.

32 Uppskattad areal skog under strandskydd baserat på areal 100 meter från strandkant multiplicerat med genomsnittlig skogsandel på 68,7 procent, ej justerad för eventuella överlapp.